

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félfévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltébb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A köteles hála.

Szept. 7.

Elvitázhatatlan tény az, hogy Magyarország kereskedelme, ipara, közlekedésügye bámulatos haladásának legjelentékenyebb részét a Baross-erának köszönheti.

Minden igaztalan, durva megtámadásokkal szemben fényes elégtételt szolgáltatott a korán elhunyt zseniális államférfiu tiszta, nemes emlékezetének maga a kormány s annak elnöke, midőn a Baross helyét alkotásai legmegbízottabb részeseivel, eszméinek, terveinek leghivatottabb örökösével, Lukács Bélával töltötte be.

Ez a tény annak szolgál bizonyosságául, hogy Baross korai kidőlte nem jelentti egyszersmind az ő általa inaugurált politika bukását, mert azt a politikát az egész kormány helyesli, magáévá teszi s azon szellemben, azon ösvényen szándékozik tovább fejleszteni közgazdasági életünk ama három legfőbb fontosságú ágát, a mint azt a megdicsőült vasminiszter megállapította.

Ez az elégtétel szintén egyik érvényesítési alakja azon nemzeti kötelességnek, mely a magyar állam és Baross emlékezte között, fájdalom, még mindig nagy részt lerovatlanul főnnáll.

Félhivatalos forrásból nemrég arról is értesítettek, hogy a kormány a szegény emberül elhalt miniszter elárvult családja részére a törvény szerint járó nyugdíj kétszeresét kívánja engedélyezni.

Bárha a magunk részéről sokkal méltóbbnak, megfelelőbbnek tartottuk volna az Angliában és Németországban divatos nemzeti ajándék megtisztelő formáját a nagy miniszter családjának fölsegélyezésére, olyan formán, mint az Deák Ferencz fölszólalására a Vörösmarthy árváival történt, mindazonáltal a segítségnek, ellátásnak ez a neme bizonyára kielégíti a rá vonatkozólag tényleg fölmerülő szükségét.

Hanem mindezzel még mindig nincs kiegyenlítve a nagy számadás.

Magyarország, a múlt, modern magyar állam még mindig adósa Baross Gábornak.

Adósa pedig a nemzeti kötelességet képező hála legtermészetesebb megnyilatkozásával, egy méltó emlékszóborral.

Igaz, hogy Baross „aera perennius“ emléket építte magának a magyar történelemben nagyszertű, zseniális alkotásaival.

Maga a zóna világhistóriai jelentőséggel ruházta föl az egyszerű magyar miniszter pályafutását s a Vaskapu sza-

bályozás is Középeurópa egyik jóltevőjévé avatta Baross: ám ezt mind Baross tette.

A nemzeti tartozás ott kezdődik, hogy Barosznak még mindig nincs szobra, sőt az ezen emlék fölállítására kezdetben megindult mozgalom nem vert szélesebb, gyakorlatibb irányban nagyobb hullámokat.

A dolog ugyan úgy áll, hogy Baross minden erényét, hibáját összevetve, volt akkora kaliberű államférfiu, hogy éppenséggel nem derogálhatott volna a kormánynak, törvényhozásnak törvény útján intézkedni dicső emlékezetének méltó megörökítése iránt.

Ez a legplauzibilisebb eljárás elmulasztatott, nem kérjük, mi okból?

Most már az egész nemzetnek társadalmi becsületkérdésévé vált a köteles hála lerovása.

Örömmel jeleztük h'ffői számunkban, hogy Lukács miniszter jóváhagyásával a magyar kereskedelmi és iparkamarák (melyek oly sokat köszönhetnek Barosznak) fel elevenítették a Barosszobor elzibbadt ügyét.

A legmelegebb rokonszenvvel kíséjük a magyar kereskedelmi és iparkamarák ezen derék, nemes akcióját s mivel nemzeti adósság lerovásáról van szó, hiszszük, hogy ez nem képezheti

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A n é m a.

— Montet J. —

Tavaly nyáron egy ifjúkori barátomat látogattam meg, aki a maroknyi Vosges községben orvosi minőségben telepedett le. Pár napi tartózkodás után Debrenil volt iskolatársam ajánlatára a közeli erdőcskében való sétára kerekedtünk fel. Kedélyesen beszélgetve, pipaszó mellett haladtunk egy ösvényen a sűrűség felé, midőn közeli zörejt hallva, hirtelen megfordultunk.

— Ah a levélhordó! — szólt társam. — Kérlek várj csak, posta csomagot akarok neki átadni, amelyet irodámból kell hogy elhozzak.

Es ezzel lakása felé sietett.

Ránéztem a jövevényre. Szelid, de a mellett mégis erélyes arczkifejezésű, buszonöt-huszonhat éves fiatal ember lehetett, magas homlokkal; nyit tekintete még megnyerőbbé tette megjel nésér. Midőn észrevett, könnyed főhajlással köszöntött.

— Mi az ördög? — szóltam magamban, — na ez a fizkó nem lehet valami nagyon csasogó természetű! Még jónapot sem mond az embernek!

Mindazonáltal, mivelhogy a fiu külseje rám kedvező benyomást tett, nem vettem a dolgot rossz néven és feléje fordulva odaszóltam neki:

— Veszettül meleg egy idő, ugy-e?
— Beleizzadhat az ember ebbe a futkosásba...

Igent bólintott a fejével... Ah, vagy ugy? ez az ember tehát nem tudott beszélni?
Az ifju kiolvashatta szememből csodálkozásom. Mélabus mosoly vonu t át ajkán s szájához emelve két ujját, szomoruan rázogatta fejét.

Ezuttal megértettem.

— Ön tehát néma, szegény fiu? — szóltam részvétellel.

Épp eme pillanatban ért vissza Debrenil barátom, csomagjával kezében: meghallotta kérdésemet.

— Igen pajtás, — felelt hozzám jöve — a szegény Jean Barrot néma! Amde ez semmiképpen sem akadályozza őt szolgálata pontos teljesítésében, miután írni, olvasni tud s azonfelül mindent meghall, amit az ember hozzá beszél.

— E szerint tehát nem születésétől kezdve néma?

— Nem...

— Bizonyára valamely baleset következtében, nemde?

— Baleset? Nem, ezt nem lehet mondani

nem az a helyes kifejezés arra. Ugy-e bár Jean pajtás?

Az ifju zavarral mosolygott. — Aztán kinyújtotta kezét, hogy a csomagocskát átvegye.

Debrenil kacajra fakadt.

— Ah, ah, barátocskám, ez zavarba hoz kissé, nemde? minthogy jól tudod, hogy most történeted elbeszélésére kerül majd a dolog, na és te persze nem akarsz itt maradni, hogy azt meghallgasd... Hát jól van no, nem tartóztatok tovább. Megvárom amig távozol.

Es Debrenil a csomagot átnyújtva, melegen kezét szoritott vele.

Az ifju köszönt, egyet fordult s gyors léptekkel sietett el.

Barátom pedig karonfogott és az erdő felé tartva, utközben elmondta a következő történetet.

*
— Jean Barrot, — így kezdé elbeszélését — alig volt 15 éves, midőn a porosz háboru kitört. Eggy atyja két fiával: a 25 éves Luisal és a 10 évvel ifjabb Jeannel a falu sélén, szegényes, rozoga kunyhóban lakott.

Luis bevonult katonának Jean pedig, ki ahoz fiatal volt, honn maradt atyjánál. Az idősebbik fiu nemsokára részt vett egy másik ütközetben, hol mindannyiszor derekasan megállotta helyét. De még más szolgálatokat is tett ő a hadseregnek. Csodálatos helyi ismereténél fogva

kizárólag a kereskedő és iparos polgárok köteleaságát: hanem törekszik abban tehetsége szerint osztozkodni, részt venni minden igaz magyar hazafi.

Emelkedjék föl impozáns nagyságával mentül előbb a Baross-szobor s hirdesse még a jövő századoknak nemcsak a Baross Gábor államférfi nagyságát, hanem azt is, hogy a magyar nemzet teljesen méltó volt az ő nagy fiaihoz.

Nagymosás.

— A színházi bizottság ülése. —

Szept. 6.

A színházi bizottság ma tartott ülésén kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy Leszkay Andrásban csalódott. Leszkay ugyan most is az a szeretetreméltó kedves gentleman, a kinek a város eddig is ismerte, de a szinigazgatáshoz nem ért; sőt a mennyivel többet értene is mint társulatának vezetői, azt is lerontják az említettek, különösen a művezető, a ki mint komikus csak az ő ressort-jába tartozó műveket kultiválja, de sőt ebben is az izetlen, rég idejét mult német ostobaságok fele hajlik; az operetben pedig e zenemű-faj gyermekkorából való darabokat szedi elő.

Ez volt a szinügyi bizottság véleménye. Leszkay a primadonna-kérdést sem tudta tisztázni, bár itt a bizottság nem tagadhatta meg tőle a jóakaratot, a mennyiben az ő hibáján kívül távozott Réthy Laura helyett két primadonnát szerződtetett és e miatt havikiadásai 400 frttal emelkedtek. Hanem az új primadonna V. Margó Czelia tagja a népszínháznak is és ott játszanak fog. Ha tehát kedve lesz ott fellépni, a mi műsorunkat minduntalan felforgatja, mert csak akkor játszik nálunk, ha Pesten nem játszik. Es végre is nem tudjuk mikor hagy itt bennünket. Meg aztán a debreczeni publikum megérdemel egy állandó primadonnát.

Nem töltötte be elfogadható módon a hősnői, az altistanői és a bass-buffó szerepeket

sem. Ezekre nézve ugyan nincs kellőleg tájékozva a bizottság és elhatározta, hogy tájékozást az igazgatótól fog kérni. Ez nem volt szerencsés gondolat, mert az igazgató azért vette fel a kifogásolt tagokat a névsorba, mivel megfelelőeknek találta őket s ha kérdik természetesen mindet dicsérni fogja. A szinügyi bizottságnak azt kellett volna vennie, hogy a debreczeni színháznál, mely a nemzeti és népszínház előszobája, nem lehet olyan erőket alkalmazni, a kik az ismeretlenség homályából nem bontakoztak ki és a kiket a sajtó képviselői sem ismernek, holott azok figyelemmel kísérik ugy a vidék városainak színészetét ama városok lapjaiban, mint a szinikepezdében kiűnt erőket s biz az ajánlott tagokról sehol sem láttak semmit.

Végül dicsérettel kell felemlitenünk a szinügyi bizottság ama törekvését, melylyel — saját kezdeményezéséből — felnyitni igyekszik az elvakult, vagy emberei által elvakított igazgató szemeit. Megmagyarázza neki, hogy a sajtó hivattva van előbbrevinni a művészet ügyét még abban az esetben is, ha nem akarja az igazgató privát érdekeit szolgálni és hogy neki magának van legnagyobb érdekében a sajtót nem kicsinyleni, mert egyrészt nagyon elmaradott lesz a világ sorától, ha a sajtó nagy hatalmi állását el nem ösmeri és neveltséges is lesz, másrészt ebből nagy kár háramol reá. (Viszont mi is elismerjük, hogy nyakasságával, melylyel kényszeríteni akarta a sajtót, hogy a titkára előtt antisambrirozzon jegyekért, nekünk hirlapíróknak is kárt tett, mert a szinművészet dolgában nem szolgálhattuk kellőleg a közönséget.)

Az ülés ugy oszlott el, hogy másszor fognak határozni. Az ülés lefolyásáról adjuk a következő tudósítást:

Simonffy Imre kir. tan. polgármester megnyitván az ülést, Zöld Mihály t. tanácsnok felolvassa a Leszkay András igazgató által benyújtott színházi névsort.

A művezető nevével felszóltat Komlóssy Dezső: Soha olyan hallatlanul skandalózus repertoirt nem látott a debreczeni színházimint

Rónaszéky Gusztáv művezetése alatt, lyen még a szomorú Temesvári-korsszak alatt sem volt. Az egész előadások üres szalmacsépelést képeztek, a legantársabb fajú boházatokban volt részünk, a magasabb dráma végképpen letűnt a műsorról. A bérlet az idén is igen nagy volt, de talán egyetlen bérlet sincs, a ki ne panaszkodnék. Ez nem személyes megjegyzés tőle Rónaszékire, hanem jogos kárhoztatása a művezetésnek. A szinügyi bizottságnak ily körülmények között bele kell szólnia a műsor készítésébe és követelnie, hogy minden hóban legalább egyszer előre választos munkaprogrammot mutasson be a művezető, vagy pedig a heti műsor a szinügyi bizottság egy kiküldöttjének közbenjöttével állapittassék meg.

Boozkó Sámuel szerint az igazgatónak a szerződés szerint csak „jóakaratu tanácsok“ adhatók, de egy másik pont szerint azokat az igazgató „köteles teljesíteni.“

Komlóssy Dezső: Igaz ugyan, hogy a bizottság csak „óhajokat“ nyilváníthat, de ha azokat nem teljesítik, a multkori precedens szerint ott van a szubvenzió megvonása, aztán a szerződéstől való elmozdítás. Pedig itt most arról van szó, hogy a bizottság felhívta Leszkayt: szerződtesse megfelelő hősnőt, altistanót és bass-buffót, hősnőjét. Nem akar személyeket érinteni, de ő azt látja a névsorból, hogy e felhívásnak az igazgató nem tett eleget, mert a névsorban levő, senki által nem ösmert egyéneket nem fogadhatja el. (Tájékozást kérnek a sajtó jelenlevő képviselőitől.) Ő abban a meggyőződésben van, hogy az említettek nem felelnek meg a debreczeni színház igényeinek, a bass-buffó pláne teljesen hiányzik.

Boozkó Sámuelnek szintén kifogása van a repertoire ellen, mert a művezető nagy előszeretettel kultiválja az ódi német férczműveket. Nem kívánja ő, hogy minden este Shakespeare-előadások legyenek, de szeretné szinpadunkon a szellemes francia darabokat látni, persze a trágár, tulhajtott boházatok kivételével. Ő figyelemmel kísérte M.-Szigeten a tarsulat működését, és látta is, hogy az igazgató kísérletet is tett valami Ferenchez Frigyes nevű atyáival, mint bass-buffóval, de bi az nagyon primitív atyái volt. A szerződéshez Réthy Laura helyett V. Margó Czéliát és Orley Flórárt szerződtetette s bár Margó tagja a népszínháznak, de köteles havonként 12-szer fellépni s azonfelül ha kedve van, többször is. Az ujak közül még csak egy művésznőt látott, de a ki szerinte nem válik be; a többit ő sem ösmeri. (Megjegyezzük itt hogy

— minek folytán a vidék minden zeg-zugát ismerte — ama veszedelmes kegyért folyamodott hogy az ellenséges vonalokon át a metzi táborból a határszéli sereghez a sürgönyöket továbbithassa.

Már háromszor tette meg a veszélyes utat. Az öreg Carrot azonban, kinek a dologról — minthogy fia nála koromsötét éjszakákon nem egyszer szállott meg utközben — tudomása volt, nem fékezhetvén nyelvét, mindenütt elmesélgette az ő nagy Luis fiának tetteit. Olyannyira, hogy a poroszok, kik a környéket már több mint egy hónap óta megszállva tartották, az öreg lakházat sunyi szemmel nézegették s azt észrevétlenül szorgosan figyelemmel kísérték. Meg voltak győződve arról, hogy ott egy vagy más napon jó fogást fognak majd tenni.

Es a dolog csakugyan ugy is történt meg.

Egy sötét éjjelen, midőn a nagy Luis megérkezett és a szűk, világtalan konyha egy szögletében atyjával beszélgetett, kívülről nehéz léptek zaja halatszott és nyomban rá a házajtaja csizmasarkoknak döngető zörgése alatt — sarkaiban megremegett.

Igen sötét volt ahhoz, hogy az apa és fia egymást elsápadni lássák, de kezeik összeérték és rángatózó szorítással kulcsolódtak össze.

A ház körül volt kerítve, — végük volt. —

Egyszerre csak odaszól Louis sugva öcsésének.

— Jean, — ugymond — jöjj közelebb. Igyekez az istálló rácsablakán át a mezőre kijutni és rejsd ott a földbe emez iratokat.

Ezzel kiszakított inge alól egy papircsomagot, mely melle táján volt a vászonba bevarrva és a suhancznak nyujtotta azt. Ez gyorsan átveszi, kinyit egy mellékajót és elűnik az éj sötétjében.

Eme pillanatban az ajtó hatalmas reccsoggal engedett és hét vagy nyolc porosz katona rontott be azon, forgó pisztolyal kezében.

Röviden végeztek velők. Durva kezek neheztek a két férfi vállaira. A fiut kénnek, az atyát bünrészesnek nyilvánították. Ennyi volt az egész. Másnap reggel föbbe lövették. Punctum.

Eközben anélkül, hogy csak egy percnyi időt vesztegetnének, átkutatták az ifjut, letépve róla ruháját és ingét. . . . Hiába! mitsem találtak nála.

— Hol vannak a sürgönyök, amit magaddal vittél? — fogadta feléje fordulva a csapat vezetője.

— A sürgönyök? Én nem hoztam magammal semmiféle sürgönyöket, — szölt Louis Barrot.

— Mi a manót! Hát eme helyen itt, ugyan mi lehetett? — kérdé fenyegető arcczal a tisztt, miközben az ingről lecsüngő felbontott czérnaszálas foszlány darabokra mutatott.

— Őa azt hiszi, hogy én ebben papirokat hordtam magammal?

— Természetesen! Sőt biztos vagyok benne, hogy azok pár pilanat előtt még nálad voltak. . .

— Hát jól van! minthogy többé nincsenek nálam, ám tessék azokat keresni.

— Kutassatok mindent át! — kiáltott fel a tisztt, emberei felé fordulva.

A katonák teljesítették a parancsot; kifürkészték, átvizsgálták a legkisebb fiókokat, össze-vissza hányva a butorokat, előszedték még a tüzhely hamuját is. De mitsem találtak.

Egyszerre két katona jelenik meg a küszöbön, kik a kis Jeant karjainál fogva hurcolják a tisztt elé.

A künn felállított két ör ugyanis észrevette a bokrok mögött kuszó gyermeket, elcsipették azt és a házba hozták, a melyben a füstös lámpa gyér világánál az eredménytelen kutatást éppen befejezték. A fiucska, kit a csapatvezető elé állítottak, kezeit folyton a háta mögé igyekezett rejtgetetni.

— Mit dugdosod el a kezeidet? — rivallt rá keményen hangon a tisztt.

— Én? dehogy!

— Akkor hát mutasd azokat elő!

A fiu feléje nyujtotta kezeit, amelyekre nedves föld sara volt rátapadva.

— Ah! adta kis akasztófa virágja! — kiáltott fel meglepetéssel a tisztt, — tehát te rejtetted el a papirokat! . . . Hol vannak?

nekünk b
Margó Cze
debreczeni
támaszkodó
rég szereg
de ujj
színház
tanul
egy jó
zatná ve
lépti díjé
donnánk
Fióra les
továbbá a
közönség
volt, de

Kon
rüre-boru
kikre szü
teheti ha
felhívásn
egyáltalá
től kezdv
Dr.
erőket, n
megkérd
(???) Azé
rozni és

Zöl
rozatot k
erről elő
miután k
vezetője
mindig f
ságot.

Sim
magyará
zottság,
sor felet
(Legaláb
vaival,
igazgató
kakkal i
ségét, h
teljesen

Vé
tőkat, h
vel az ő
hirlapíró
z s ő fel
lyet az
színház
kel s m
nak, hog
ez nem

A
sápadt.

—
atyád?

A
hogy ig

—
hogya
tőjüket
hová te

A
—

jól, ami
itt min
árulj el

—
—

— hol

M

öreg B

czán é

Mozdul

csapat

lyet eg

aggast

tott sz

kal ha

rencsés

katona

nekünk biztos tudomásunk van arról, hogy Margó Czelia nagyon mellékesen lesz a debreczeni színház tagja és főleg a népszínházra támaszkodik. Debreczenben el fogja játszani régi szerepeit, melyek kitűzetnek a repertoírra, de új szerepeket a debreczeni színház kedvéért soha be nem tanuls tisztán úgy jön ki a dolog, mintha egyes jó szerepeivel Leszkay lehozatná vendégszerepelni esti 50 forint fellépti díjért. Szóval a tulajdonképeni primadonnának Réthy Laura helyett pusztán Örley Flóra lesz. A szerk.) Örley Flórát — mondá továbbá a főkapitány, — ösméri a debreczeni közönség „Hangja most sincs, a miat nem is volt, de szép játékban még gyarapodott.“

Komlóssy Dezső azt látja, hogy itt derűre-borura vannak szerződötve énekesnők, a kikre szükség nincs, de hát ezt az igazgató teheti ha akarja, azonban az is látja, hogy a felhívásnak nem tett eleget: három szerepkör egyáltalán nincs betöltve, pedig ápril 27-ikétől kezdve lett volna az igazgatónak ideje arra. **Dr. Kola János** nem ismervén a kérdéses erőket, nem mondana felettök ítéletet, hanem megkérdezné az igazgatót: mit tart felőlök. (???) Azért jó lenne a jövő ülésig nem határozni és arra megcziálni az igazgatót.

Zöld Mihály az esetleges ilyenmü határozatot kéri jegyzőkönyvbe foglaltatni, mert ő erről előterjesztést kíván tenni a tanácsnak, miután ha Leszkay megjelenik titkára és művezetője kíséretében, személyes jelenlétével mindig feszélyezte és befolyásolta a bizottságot.

Simonfy Imre kir. tan. polgármester magyarázó felszólalása után kimondotta a bizottság, hogy most még nem határoz a névsor felett, hanem megcziálja az igazgatót. (Legalább követeljék tőle, hogy ne „saját szavaival“, hanem más direktorok, szinképezdei igazgatóság bizonyítványai avagy lapkritikákkal igazolja a szerződötött tagok képességét, hogy ne legyen a debreczeni színház teljesen a kezdők azilumává. A szerk.)

Végül az elnökök felkérte a hirlaptudósítókat, hogy hagynák magára a bizottságot, mivel az ő ügyökben folyand tanácskozás, mire a hirlapírók távoztak. Ekkor Komlóssy Dezső felemlítette azt az áldatlan viszonyt, melyet az igazgató és alkalmazottjai a sajtó és színház között teremtettek lenéző kicsinylésökkel s melyet a közönség előtt azzal denuncziálnak, hogy a hirlapíróknak „páholy“ kell, holott ez nem áll. A hirlapírók jól tudják, hogy az a

„páholy“ azért adatott nekik hajdanában, mert az nem kellvén senkinek, az illető élelmes igazgató így akarta azokat „értékesíteni.“ Leszkaynak sem kellett azok a páholyok s csak megfoghatatlan ellenszenvé folytán s hogy fölényét mutogassa, vette el tőlök. A hirlapírók nem is reflektáltak reá, de igenis méltóságukon alólnak tartották azt, hogy egy-egy földszinti zárt-szék-jegyért az igazgató ur titkárához kelljen folyamodniok és inkább nem jártak színházba és nem irtak az előadásokról. Lapunk is csak a premierekről hozott tudósítást, tisztán a közönség érdekéből.

A bizottság azt határozta, hogy „óhaját fogja nyilvánítani az igazgató előtt, hogy a hirlapoknak a földszinten jelöljön ki megfelelő helyeket.

(Még valamit vagyunk bátrak fölemlíteni a bizottságnak. Az igazgató ur olyan nyilatkozatot tett, hogy ha valamely lap neki nem tesz kritikát hozna, attól ő a jegyet megvonja. Most, hogy nem az igazgató kegyéből, de a bizottság „óhaja“ folytán jutnak hozzá esetleg a hirlapírók a jegyhez, kérdezzük: az igazgató fog-e tovább is így beszélni, avagy cselekedhetni? A szerk.)

Külföld.

Carnot és Oroszország. A francia köztársaság elnöke Chamberyből tegnapelőtt Aix-les-Bainsbe érkezett s ott „megölelte Oroszországot.“ A sok küldöttség közt ugyanis az iskolás fluk deputációja is tiszteltet nála; ennek vezetője orosz nemzeti ruhába volt bujtatva s üdvözlő versben Oroszországot dicsőítette. Carnot urat ez annyira elragadta, hogy a gyermeket „megölelte azon szellemes mondás kíséretében: megölelem Oroszországot“, a mi gesztus dolga. Irigyelni az ölelést egyik féltől sem fogja senki. Carnot ur is ezért fáradt Aix-les-Bainsbe, hol jelenleg valóságos orosz telep van. Ott időzik a csári család közeli rokona s Keresztély dán király fia, György görög király, kit a francziák szintén az orosz szövetség hívei közé számítanak; joggal-e vagy nem, az majd csak később fog kitudódni. Ott időzik továbbá Leuchtenberg herceg, a csári család tagja, Giers orosz külügyminiszter és Mohrenheim orosz nagykövet. Carnot ur hosszabban beszélgetett a görög királylyal, ki leereszkedő szívélyességgel tudakozódott nála Carnotné asszony egészségi állapotáról s azt is megígérte, hogy ellátogat Párisba. Máskülönbén a két

államfő találkozásának nincs semmi komolyabb mozzanata. Hogy Carnot ur mit végzett Leuchtenberg herceggel, az még titok, melynek felderítése iránt azonban senki sem érdeklődik. De volt a tegnapelőtti napnak egy kellemetlen mozzanata is, mert Giers orosz külügyminiszter éppen tegnap előtt fekvő beteg volt s így nem tisztelegthetett a köztársaság elnökénél; ez minden számítását ha omra döntötte, mert Carnot tulajdonképen csak azért ment Aix-les-Bainsbe, hogy ott Giers urral beszéljen. De ez nem sikerült: Giers tényleg nehéz beteg s Freycinet és Ribot tisztelegését is csak a pam-lagon tekve fogadhatta. Így tehát valami komolyabb beszélgetés ez alkalommal nem folyhatott, pedig jelen volt a hirhedt Mohrenheim ur, az orosz francia barátság ez ismert apostola is. Egészben a tegnap előtti nap tehát nem felelt meg a hozzá fűzött várakozásoknak. De azért Carnot ur boldog lehet, mert megölelte Oroszországot; a közönség viszont a maga módja szerint ölekezett a kedves muszka szövetségessel, a mennyiben élte a czárt, tüntetett Oroszország mellett s ezzel megpecsételte az orosz francia szövetséget. E szép siker után Carnot ur elbucszott Aix-les-Bains lelkés lakóiól s teljesen megelégedve utazott vissza Párisba.

Egy hirneves tudós a kolera-ráról.

— Különbőség az ázsiai kolera és a kolera nostrasz közt. A kolera terjedése. Védkezés a kolera ellen. —

Van Ermengén, a genti egyetem tanára világhírű bakteriologus, akit a kolera bacillust illetőleg épen olyan nagy tekintélynek tartanak, mint Kochot és Pasteurt. Van Ermengent a B. Hirlap tudósítója a kolera bacilluokról meginterjívta. A tudós tanár érdekes válaszából alább közöljük a következőket, okulhatunk belőle Debreczenben is.

— Mit tart ön a kolera nostraszról? kérdezte a tudósító.

— Csak egyféle kolera létezik: az ázsiai kolera, a melynek félreismerhetetlen szimptomája a belekben található, a komabacillus alakjában. A többi altesti bántalmak, — kolera nostrasz, kolerin stb. — semmiféle rokonságban sincsenek az ázsiai koleraival és csak bizonyos szimptomatikusan hasonlóságot mutatnak vele. Öszintén szólva: a kolera nostrasz nem létezik és ez elnevezés alatt a gasztrikus bajoknak egész

A gyermek nem szolt semmit csak el-sápadt.

— Hallod é, kezdte újból a tiszt, ez itt atyád? ugy-e? Az meg ott bátyád? . . .

A fiúcska néma főbiczentéssel jelezte, hogy igen.

— Nos jól van, ha meg nem mondd, hogy a papirokat hová rejtetted, ugy mindketőjüket lelövetem. Ellenben, ha bevallod, hogy hová tetted azokat, ugy megkegyelmezek nekik. A gyermek kérdőleg pilantott atyjára.

— Jean — szolt az öreg, vigyázd meg jól, amit neked most mondok. Még ha előttem itt mindjárt megölnek is bennünket, akkor se árulj el egyetlen kukkot sem!

— Jól van! — felelé a gyermek.

— Igen? — szolt dühtől reszketve a tiszt, — holnap mindketten a fübe fogtok harapni.

Másnap reggel, alig hogy pitymallott, az öreg Barrotot és fiát Louist, a közeli falu piacznán egy régi omladozó fal mögé állították. Mozdulatlanul sápadtan várakoztak ott. Husz lépésnyire a kivégzés helyétől a sortűzet adó csapatot állásba vezényelték. A hely köré, amelyt egy csapat katona vett körül, asszonyok és aggastyánok gyűltek össze, kik mind vérbe-futott szemekkel, tehetetlen dühtől reszkető ajakkal hajoltak előre, hogy jobban láthassák a szerencsétleneket.

A két elítélttől néhány lépésnyire, néhány katona közé ékelve állott a kis Jean, egyenesen

mint egy gyertyaszál ólomszinü arczczal, de a homlokát magasra emelve.

Fél órával elébb a tiszt a fiúcskát atyja és fivére zárkájába vezetett: és megparancsolta, hogy hagyják magukra őket.

Vajjon mit remélt eme találkozástól? Talán a két férfi megpuhulását a gyermek könnyei előtt? Sirt is szegény fiúcska, az szentül igaz, vörösek voltak a szemei a sok sirástól. . . De ugyan mit szólhatott neki atyja?

Midőn a kis Jean a czellából kijött, a tiszt feléje fordult:

— Akarsz-e hát beszélni?

A kis Jean pedig azt felelte, hogy:

— Nem.

Erre aztán elővezették az atyát megfiát és a gyermek szemei előtt odakötötték őket a fal elé. Halálukat várták a szerencsétlenek.

Egy percnyi szörnyü csend következett most.

— Czélosz! hangzott a vezénylő tiszt szava.

A katonák arcukhoz emelték fegyverőket,

— Még mindig nem akarsz beszélni, — fordult a tiszt ujjal a gyermek felé.

A fiú ajkai mereven tapadtak egymásra, arczán azonban hirtelen ideges rángás futott végig. Egyszerre aztán halálos félelem tük-

rözödött vissza vonásain, egész lényén. Egy rövid, torkába fojtott fájdalom kiáltást hallott és tántorogni kezdett.

A csapatvezető feléje közeledett. Fűrészve tekintett a gyermek arczára és fesültenz leste annak idegesen rángó ajkairól a várva-várt vallomást. . .

Nem, nem vallomás volt az, ami szájából előjött, hanem piros vérsugár szökken ki onnan!

A tiszt egyetlen ugrással visszafelé szökött. Egyenruhájára, melle közepe táján, épen a szív helyére nagy piros folt festődött a reá freccsenő vértől; lábai elé pedig valami hús-darabka féle gurult a kövezetre.

A gyermek hegyes fogaival, melyek oly élesek voltak, mint a farkaséi, keresztül harapta nyelvét és hóhérja arczába pökte azt. . .

— Tűzet! — ordított fel a tiszt, csaknem örülten az iszonytól és gyűlölettől.

Mennydörgésszerű dőrej reszketette meg a levegőt. . .

A kis Jean eszméletét veszítve, ugyanazon pillanatban terült el ajultan a földön, midőn az öreg Barrot és fia a gyilkos golyóktól átfurva holtan összerogytak.

— Lám — végző elbeszélését Debrenyi barátom — azért néma a mi levélhordóknak.

Francziából: Kerpel Izsó.

— **A debreczeni vadász társaság** e hó 9-én, pénteken délután választmányi gyűlést tart, gazdasági tanintézetben III. szoba, délután 5 órakor, az Elnökség.

— **Jótevényes** osztotta a földet fél éjjel és ma egész délelőtt. A kiszáradt föld a gazdák örömeire megpuhult és most már hozzá kezdhetnek az őszi szántás-vesetéshez.

— **A kereskedelmi akadémia** ugynevezett uszási ügye, mely abból az alkalomból, hogy az igazgató minden beiratkozott növendéktől a 70 frt tandíjon kívül 5 frt évi uszás tanítási díjjal szedett be, főszerelvényünk után nagyon széles körben beszéd tárgyat képz. Az uszás-tanítás ellen, mint akkor kifejeztük, semminemű szavunk nincs, azonban a szülők vállaira nehezede anyagi terheknek ilyenemű szaporítása ellen kellett szót emelnünk, s szavunk, biztosan tudjuk, az igazgató ur személyétől eltekintve, nem kevés ember véleményének adott kifejezést. Annál is inkább helyén valóak találtuk ezt, mert Debreczen város összes középiskolái közt éppen lapunk hasábjain történt tanügyi összehasonlítás alkalmával kitűnt, hogy éppen a kereskedelmi akadémia az, melynek hallgatói nemcsak viszonylagosan, de absolute is legkevesebb mértékben élveznek tandíj mentességet, vagy csak féltandíjasságot is. Tudjuk, hogy ezen az igazgató ur nem segíthet, de szavunk nem a személy ellen volt intézve, hanem az igazság és méltányosság érdekében az ügy iránt; szíveleg meg az, vagy azok, kiknek a változtatás joga és kötelessége nyugszik. Az internatusért a kereskedelmi akadémia igazgatója nem részesült, nem is részesülhetett támadásban, sőt annak idején ezért e lap hasábjain is kivette részét a megérdemelt dicséretből. Az értesítőben foglalt fényképes reklámra és internatusi egyenruhára **m e l l é k e s e n t e t t m e g j e g y z é s** nem egy tanügybarát helyesléssel találkozott; s az előbbi nem lesz izlésebb és értesítőbe illőbb azért, mert talán a felettes testület beleegyezésével történt, — az utóbbira vonatkozólag **a** komolyan gondolkodó ember mosolyát és a liberális bosszankodását most sem lehet eltagadnunk. A ki a gyakorlati kereskedelem leendő hivatottjai között a kaszterszűségeit istápoló katonás egyenruhát az internatus érdekében és szempontjából helyesli, az lehet a serdülő fiatalság külső hiúságának barátja és jól ismerheti az emberi természet gyöngéjét, de a magyar ifjúság nevelése közül egy téglával segített magasabbra rakni az egészségtelen kaszterszűsége elválasztó falát. Különben uszás díjjal, egyenruhával egyaránt végeztünk; a fő az, hogy a kereskedelmi akadémia e kettőn kívül is olyan elismerésre méltó eredményt mutasson föl az év végén, mint a multban fölmutatott.

— **Kitiltva.** Széles Közlemény György nagyváradi ismeretes enyves kezű 21 éves tolvaj-dandyt tegnap elfogta a rendőrség és hazatoloncolta Nagyváradra, a hová való, kitiltván őt végleg Debreczen városából.

— **Primiczia.** Szép ünnepély folyt le hét-főn délelőtt a nagyváradi Orsolya-zárda templomában; ugyanis ekkor tartotta első szent miséjét **M á n d o k y** Sándor. A manuactori tisztet **R a d n a y** Farkas kanonok töltötte be. A szép ünnepélyen jelen voltak az új áldozár szülei is, Mandoky Béla és neje, továbbá díszes közönség.

— **Az árvaházi iskola megnyitása.** A népnevelésnek új csaruoka nyitott meg ma Debreczenben. Annyival nagyobb örömmel üdvözljük ezt, mert a város és az egyház támogatása nélkül, egyedül a társadalom, még pedig Debreczen női társadalmá hozta létre saját áldozatkészségéből. Ma nyitották meg ünnepélyesen a Péterfia végén épült szép új árvaházban a jótevényes nőegylet elemi iskoláját, amely a nőegylet árváinak nevelésében új korszaknak a kezdetét jelenti. Az egyszerűségben is mélyen megható csendes megnyitási ünnepély az árvaház nagytermében folyt le. A választmány tagjai, elükön **V e r e s n é S z a t h m á r y** Teréz urnővel nagy számmal jelentek meg; — ott volt **K ö n y v e s T ó t h K á l m á n** lelkész, **E ö t v ö s K á r o l y** Lajos kir. tanfelügyelő; **S z é k e l y J á n o s** Károly Lajos kir. tanfelügyelő; **S z é k e l y J á n o s** kezdő és árhelyi ev. ref. lelkész, az új iskola tanítónőének, **S z é k e l y M e l i n d a** kisasszonynak édes atyja és még többen. — Az árvaház leány növendékei szintén ebben a teremben gyűltek

össze a tanítónő vezetése alatt. — A 37. dicséretet, a „Jövel Szent Lélek Ur Istent“ elének-lvén a növendékek, **K ö n y v e s T ó t h K á l m á n** költői szépségekké bővülő buzgó imát mondott, Isten áldását kérvén a nőegyletre, árvaházra és az új iskolára. **E ö t v ö s K á r o l y** Lajos úgy formailag, mint tartalmilag gyönyörű **b e s z é d d e l** nyitotta meg az új tanintézetet. — Beszédének része ezen jelző körül forgott, hogy **m u n k á s** és **n ö k k é** kell nevelni ezeket a szegény árvagyermeket. — Értette az új iskola igen nagy jelentőségét; amennyibe ide, ahol a növendékeket folyton foglalkoztatva nevelik, — ahol az oktató nevelés helyébe nevelő oktatás rendszere lépett a nagy Debreczen százados ősi tanintézetei is módszert tanulni jöhetnek. — Debreczennek pedig hivatása széles vagy vidék előtt kulturális intézmények mintaszerűségével vezér-fényként világolni. — A nevelés történetének két nagy, olyan mozzanatát eleveníti fel az emlékezet előtt, — amelyek Debreczen nevével elváhatatlanul össze vannak forrva. Ezelőtt 60 évvel a Debreczenhez is tartozó **Z s e m é r** pusztán szervezte egy felejthetetlen nevű pedagógus **G ö n c z y P á l** az első magyar árva- és szeretet hazát olyan nevelési rendszerrel, amelyet — sajnos — ő még aggkorában sem tudott egészen meghonosítani. — Ugyancsak Debreczenben ülésezett az a ref. zsinat, amely a **M o l n á r A l a d á r** által alapított b.füredi szeretetház példája által lelkesítve, törvénybe iktatta a szeretetházak létesítését. — Mindezeknek a fényes tradícióknak természetes következménye a debreczeni jótevényes nőegylet iskolával összekötött árvaháza. És a debreczeni nők önzetlen munkát végeznek, mikor ezt nemes szívök sugallatára tenntartják; az üdvözítő Jézus gondját vették magukra, mikor a szegény, elhagyott árvák testi lelki neveléséről gondoskodnak. Es az árvák közül egy sem fog elveszni, ha azok képesek lesznek a nőegyletnek rájuk fordított eme kamattalan kölcsönét női hivatásukat becsületesen betöltve, visszafizetni. Végül az árvához fordult és az ő értelemi fejlettségökhöz mért, szíveket megindító beszéddel buzdította őket hálára a nőegylet, tanítónőjük és az árvaház fenséges védnőknője, **S t e f á n i a** főhercegnő özvegy trónörökösne iránt. A nőegylet nevében **K ö n y v e s T ó t h K á l m á n** köszönte meg a tanfelügyelőnek az intézet iránt tanúsított meleg érdeklődését. Utoljára a növendékek a tanítónő vezetése mellett elénekelték a **X C.** zsoltárt. „Te benned bízunk eleitől fogva...“ és ezzel a szép kis ünnepély véget ért. A választmány tagjai, hogy az árvákra nézve annál felejthetlenebbé tegyék ezt a napot ma délután gazdag uszonnával lepik meg őket. Az iskolába bejáró növendékek olcso tandíj mellett még mindgi felvétetnek. Sőt évi **80** frert teljes ellátásra, gondozásra, tanításra árvák is befogadtatnak.

— **Hírek Nánásról.** A difteritisz járványszerűleg lépett fel Nánáson. A mult héten több betegségi és két haláleset fordult elő a gyermekek között. E miatt a népiskolák megnyitását elhalasztották. — **T a n á r v á l a s z t á s.** A ref. gymnasiumhoz **H e g y i J ó z s e f** lemondásával megüresedett latin-történelmi tanárszékre egyhangulag **M á t é G é z a** pályavégzett tanárjelöltet választották meg ideiglenes minőségben. — A **h ö r c s ö g ö k** annyira elszaporodtak a nánási határon, hogy a gazdaközönség kénytelen a még meg nem ért, a több hét óta tartó szárazság folytán lesült csekély tengeri termést már most letöretni. A hőrcsögök már a szőlőskertekben és a város belterületén is mutatkoznak.

— **Tanulóul** egy négy reál, vagy gymnasiumi osztályt végzett jó családból való fiu tanulóul felvétetik **T ó t h G y u l a** vas nagykereskedésében Debreczen.

— **A lángokban elpusztult gyermekek** Bihar-Torda, a Sárret ezen egyik szorgalmas, jó módban élő és istenfélő lakossággal bíró községében e hó 4-én, vasárnap, a csaknem kizárólag reformált hitfelekezetű lakosság a templomban volt összegyülekezve, midőn villámként terjedt el a hír, hogy a faluban tüzvész pusztit. Leirhatlan a hatás, melyet ezen rémhír a gyűlekezetben okozott, mindenki fejvesztve rohant a kis

járatok felé, úgy, hogy **V é r t e s s y M ó r** lelkész il kényszerülve volt a predikáció félbeszakításával a szöszéket tda hagyni s palástjának levétesé után ő is a kifelé törekvők sorába lépett. Mire a lakosok a templomból kijuthattak, a községben már három ház állott lángokban. Az elem megfékezése végett ekkor a lakosság apraja, nagya munkához látott. Sikertült is a vész tovaterjedését megakadályozni, sőt a lángokban álló épületeket is annyira megmenteni, hogy azoknak csak fedelei lettek a tűz martalékává és a lakházakban elhelyezett butorok és egyéb tárgyak épen maradtak. Az egyik lakház közvetlen közelében levő takarmány-boglya azonban teljesen leégett s csak a még füstölő pernye és hamurakak jelzé a helyet, hol az állott. E közben bejuthattak az emberek a leégett épületekbe is hol a családnyak szivszorongva keresték gyermekeiket, kiket a templomba magukkal nem vihettek s miután gyermekeiket a szobákban nem találák, már-már megkönynyebbülve reménykedtek, hogy azok megmenekültek s valószínűen a tűz kiütése alkalmával elmenekülve, valahol a falu más részében fogják őket feltalálhatni. Három anyai sziv dobogott ekként kétség és remény között, kiknek mindenike gyermekét kereste, a midőn a tűzoltással foglalkozó emberek egyike az elégett takarmány pernyéjének bolygatása közben előbb gyermek-lábakat, később megszenesedett tagokat majd a tűz hatása alatt kétfelé vált koponyát is felszínre hozta. Képzeltető, hogy nagy rémülettel mind három érdekelt anya azonnal a hülához futott s igyekezett a gyermeket felismerni. De a mi a legszörnyűbb a dologban, a kis holttest már annyira megváltozott, hogy teljesen felismerhetetlenné lön. Minthogy pedig az eltűnt gyerekek egyike sem volt eddig található, a három anya mindenike azon helyzetben van, hogy a megszenesedett holttestet saját gyermekének tarthatja, a nélkül, hogy ennek ellenkezőjéről alkalma nyílne meggyőződést szerezni.

— **A „debreczeni jótevényes nőegylet“** választmányi tagjai tisztelettel felkértek, hogy az ujonnan rends eresített árvaházi iskola megnyitói ünnepélyen f. évi szeptember hó 7-én szerdán d. e. 11 órakor az árvaház helyiségében mennél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Debreczen, 1892. Szept. 5-én. Az elnökség.

Vegyes hírek.

* **Emancipált asszonyok** **Albert** Millaud, a párisi szellemesség nagymestere a következő jelenetet elegezi a nőemancipáció korából: **Virginie**; (komornájához.) Jelentse férjemnek, hogy elmentem betegemet látogatni. Ma délelőtt két lábat kell amputálnom és négy követ megoperálnom.

Komorna: Nagy ága kérem, egy gomb hiányzik az ur nadrágról.

Virginie: Van is nekem időm gondolni az ilyen csekélységekre!... Ah, ni ni, Aglája!

Aglája: Épen erre jártam. Odalenn meg-láttam a kocsidat. Hova készülsz?

Virginie: A kórházba; egy kollegával kell beszélnem a klinikán.

Aglája: Elvihetnél a törvénykezési palotába; átvettem egy ügyvédi irodát s beszédem van eddigi tulajdonosával. Pompás iroda; a gazdája rettenetesen elhanyagolta ugyan, de én majd újra felvirágoztatom.

Virginie: Oh, a férfiaknak semmire sincs tehetségük! Hogy van Mathurine?

Aglája: Ma épen egy bűnöst védelmezett az esküdtszék előtt. Pikáns ügy. A tárgyalás zárt ajtók mögött folyt. Milyen tanuvallomások! Az elnök fülig pirult Matharune leleplezéseire.

Virginie: A patvarba; egy férfi? Minő gyámoltalanság!

Komorna: Mikor jön haza a nagysága?

Virginie: Egy órakor. A rendelő órára. Ha valaki jön várakozzék. Négy órakor konferenciám lesz Charcot-val egy neurálgikus eset fölött... Öt órakor Pasteur-höz megyek; egy új mikrobát akarok neki bemutatni, melyet én fedeztem fel... Kilencz órára készítse ki új uszályos toillettemet, a fehér nyakkendővel és kalappal, este felolvasást tartok.

Komorna: A nagyság talán elfelejti, hogy várandós és minden pillanatban...

Virginie: Ha majd ráérek! Az ilyen dolgokra most nincs időm. Majd később meglátjuk.

Aglája: Hogyan?! Te...!

Virginie: Férjem ostobasága! Látod, ez is olyasvalami, a mit ki kellene törölni a nők jogai közül! Az ember érzi hogy tettben, gondolkodásban fölötte áll a férfinek, elegendő egy pillanat, hogy arra emlékeztessen bennünket, hogy...

Aglája: (sóhajtva.) Hogy még mindig asszonyok vagyunk...

* **Az elhalasztás oka.** A pécsi hadtestgyakorlatok elmaradását a 13-dik hadtestben mutatkozó kedvezőtlen egészségi állapottal magyarázzák, melynél fogva veszedelmes lett volna 53000 embert egy helyre gyűjteni. A kormány már előbb gondolkodott a gyakorlatok elhalasztásáról, mult csütörtökön Kardos Kálmán főispán is Budapestre utazott, hogy jelentést tegyen az egészségi állapotokról. A hadügyi vezérlet azonban sokáig nem akart tudni a nagy fontosságú gyakorlatok elmaradásáról, hanem végül az döntött, hogy esetleg egy kholera-eset miatt az összes ezredeseket vesztézsár alá kellett volna vetni, a mihez még helyiség sem lett volna elég. Mult pénteken még gr. Szapáry Gyula kormányelnök sem tudta, megtartják-e a hadgyakorlatokat vagy sem. Pénteken este döntött aztán ő felsége úgy, hogy a hadtest-gyakorlatok elmaradjanak. A hadosztály gyakorlatokat azonban, melyekhez 20,000 közös hadseregbeli és honvéd gyűl össze, de különböző pontokon, megtartják.

* **Százöt esztendőss asszony** lakik Sepsiszentgyörgyön, a felszeg-utczában. A hosszú életkoru asszony neve: özv. Nagy Dánielné Besenyei Sára; Fogarasban született, de szülői sepsi-szentgyörgyiek voltak. 22 éves korában ment férjhez és 13 gyermeke volt. A legidősebbik, ha élne, most 83 éves lenne; 4 gyermeke van életben, a legidősebbik 76 éves, a legfiatalabb 56 éves; legidősebb unokája 38, legfiatalabb dédunokája 2 éves, összesen mintegy hetven élő unokája és dédunokája van. Ő maga még csak egy éve, hogy nem bir másként járni, mint botra támaszkodva; különben a legjobb egészségnak örvend.

Az egészségügyi oktatás.

Az egészségügyi óvintézkedések, akár mily észszerűek és könnyen alkalmazhatók is, járványok idején a lakosság nagy részéről vagy éppen nem, vagy csak hiányosan vétnek figyelembe. Tapasztalható ez most is a legkülönbözőbb irányokban. Így pl. nyers gyümölcsöt, sőt félig érettet is, épp oly nagy mennyiségekben fogyasztanak most, mint azelőtt.

Ha az ember rámutat erre a nagyfokú gondatlanságra, rendszeren olyan választ kap, melyből kitűnik, hogy a lakosoknak a fenyegető járvánnyal szemben teljesen fatalisztikus felfogása van, sőt az óvintézkedések fölött gúnyolódnak is. — Igaz ugyan, — hogy a szigorú diéta a kevésbé tehetősek részéről nagyobb áldozatokat követel, mint azoktól, a kik nem riadnak vissza minden csekély kiadási többlettől s hogy a szegényebb lakossággal szemben epidemiák idején, erkölcsi tekintetben is nagyobb igényeket formálunk, de a főoka a legegyszerűbb s költséggel sem járó rendszabályok mellőzésének másban rejlik, t. i. az egészségügyi lelkiismeretesség hiányában.

Arról, hogy mi válik javára a testnek, mi nem, a lakosság tulnyomó része foga ommal sem bir s ugyszólván hozzáférhetlen a tárgyilagos, józan érveknek is.

Az alaphiba abban rejlik, hogy az iskola és a nevelés csaknem teljesen mellőzi az egészségügyi tanítást, hogy a tantervben mindent találunk, csak a yasmít nem, a miből a gyermek és a felnőtt tanuló saját testét és egészségét illetőleg annyi előzetes tájékozást nyerhetne, hogy szükség esetén megértse a hatósági rendeletek s tanácsok czélszerűségét. A test táplálkozásáról, a fontosabb táp-szerekről, a betegápolásról és az első segélynyújtásról az alapelemléket meg ke'l ismertetni már a gyermekekkel ha azt akarjuk, hogy a polgárok, általános ve-

szedelem idején, hathatósan támogassák a hatóságot.

El kellett ezt mondanunk a mostani fenyegető vész idejében. Okuljanak belőle azok a kiket illet.

OSARNOK.

Catissou.

— Irta: Jules Claretie. —

Fordította: Ifj. Móricz Pál.

III.

Elképzelheti, hogy mindent elkövettünk, csak hogy a nyomorultat kézrekerithessük. De nem igen voltak bűnjeleink! Ott lett volna ugyan az az undok kéz, melyet Katalina oly borzalmasan irt le, de a környékben nem volt ember, kinek ilyen keze lett volna. Egyik köműves a másikat után került vallatóra, de czimboráik közül egyiknek sem volt ilyen mancsa! Minden hiába!

Egy nap mégis egy mészáros legény, az Aigueperse-utczából, azt beszélt a kaszárnyában, hogy ő czivódott egyszer egy nagy, gyanus külsejű fickóval, ki kést is rántott reá, a kinek formátlan keze, négy vastag, egyiorma ujjával mindjárt szemébe ötlött; ha jól emlékszik a nagy kés is Nontroua féle volt. De az is ilyfajta volt, amellyel Coussac-ot megölték... Csak hogy a legény nem tudta, hová való volt ez a fickó. Es így hiába keresték, nem találták sehol.

— Catissou kisasszony, mit adna annak ki atyja gyilkosát előkeritené?

Nem szól s-mmit, de elfehéredett. Hanem nagy, fekete könybeborult szemei miudent... de sok mindnt ígértek; Mégsem tudtam felfedezni a nyomorultat.

Mikor mi a 12-ik legio zsandárai, az ezredestől le az utolsó közemberig, kiállottunk a gyilkos keresésében, azt mondta Katalina: — Jó. Ha önök nem találták meg, majd megtalálom én.

Még akkor megvolt a nagyanyja is, a ki fia halála óta oly néma volt, mint a kőszikla, s annyira megvadult, mint a tigris. Soha sem lehetett tőle más szót hallani: „Hát sohasem fogják már kivégezni a fiam gyilkosát?”

Katalina felhagyott a varrogatással. S kérésére a felsőbbség megengedte, hogy a vásárokon komédiásbódét állithasson fel.

Mindenki csudálkozott ezen, de legfőbbképpen én, ha a Saint-Loup-i, a Saint-Martid-i vagy a kerület más vásárain sátorával találkoztam, melyre egy nagy kép volt kiakasztva. A kép Coussac Katalint ábrázolta rózsaszín ruhában, piros selyem derékkal. A kép alá nagy betűkkel e szó volt írva: „A delejes asszony.”

A delejes asszony! Mily különös név! Valjon mint gondolhatta reá magát Katalin, hogy a vásári komédiások közé vegyüljön... bár mondhatom önnek, hogy ezek az emberek becsületesek, gyakran még inkább, mint mások. De hogy éppen delejes asszony! Az mégis mulatságos volt. Nem lehetett hozzányulni a nélkül, hogy az embert villamos árammal meg ne ütötte volna.

Nekem természetesen nem volt szükségem hozzányulnom, anélkül is eléggé megdelejezték már a szemei Mivel igen szép volt. Neki nem volt szüksége szipra, dalra, zajos, réztányérokra, anélkül is tódult hozzá a nép kiáltván: „Mily szép leány!”

Egy nap, Magnac-Lavalban, farsang utólján, több másokkal én is beléptem sátorába. Fent ült valami emelvényen, lábainál az öreg Coussac anyó mint valami búbajos asszony, ki mindenkinek jóvendőt akar mondani. Közleedtem feléjük. Katalina megismert, Mikor mellé állottam nyájasan beszélt hozzám. még mosolygott is, — de aztán különösen mondta:

— Ó, a kegyed kezére nincs szükségem! Most már tudtam, hogy mit akar ez a

derék leány. Most már tudtam, hogy miért öltözött komédiás ruhába. Még mindig szemé előtt lebegett az az irtózatos kéz, s most azért nyujtotta oda mindenkinek kicsiny, fehér selyem puha kezét, mivel remélte, hogy így talán a sok között, majd csak megtalálja azt a formátlan, vértől foltos kezét is.

Ez egészen a Catissou gondolatja volt. Ha nem volt más ismertetőjel, mint ez a kéz! Ezért bolygott össze-vissza Catissou anyjával az egész országban. Mevlátogatták Auvergne-t, Bordeaux-t, Angoulême-t, Tours-t, Orleans-t, és dél sok más városait. De aztán mindig csak visszajöttek Haute-Viene-ba, mivel azt mondták: „Itt gyilkolt a gaz, tehát is fogjuk elfogni.”

Becsületemre az asszonyok értik a maguk dolgát. Egy napon — ha jól emlékszem Május 22-én — vásár volt Saint-Loupban. Meggyűltek a komédiák is. Volt ott majom színház, báboszínház, viasz alakok és mit tudom én... meg a delejes hölgy is. Katalina, üdén, mint a virág, járt sátorra előtt.

Mutogatta művészetét, kiáltván: „Csak be, csak be uraim s hölgyeim!” Az öreg Coussac anyó is ki úgy nézett ki, mint valami százéves anyóka, ördögös szemével a körülállókat vizsgálgatva, rekkedt, száraz hangján; melyet gyakori köhécselés folytott el, folyton kiabálta: „Befelé, befelé!”

Nem mondtam kétszer magamnak, hanem mint sok mások, beléptem. Egy „jó napot kisasszony”-nyal köszöntöttem Katalint ki szintén „jó napot” kívánt.

Lehattunk vagy huszan a sátorban férfiak és asszonyok.

Catissou ismét az emelvényen állott és mutogatta művészetét.

— Adja, csak adja ide a kezét kérem, s érezni fogja a delejes ütést.

Néhányan kételkedően kacagtak, mások félttek, de azért mindnyájan oda nyujtották a kezüket, csak hogy a szép leánykát megérinthessék. Ep mellette állottam csaknem féltékenyen, hogy mindenki megérinthette, mikor hirtelen elsápadt, mint a halál, s szinte majd reáugrott egyik elébe nyujtott kézre.

(Folyt. köv.)

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-forrás

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok közhírré teszi, hogy a nagy-várad utca 2211. sor-számu ház után való ondódi föld — mely telekkönyv szerint 8 hold 100 □ ölet tesz, — a rajta levő tanya épülettel együtt folyó 1892. évi szeptember hó 29-től egy évre haszonbérbe kiadó.

A feltételek megtudhatók alulírott széchenyi-utca 1778. sz. alatti iroda helyiségében, — hol a haszonbérbeni számdékok jelentkezhettek.

Dr. MEGYERY PÁL,

miat vb. Wertheimer Leopold csödtömege gondnoka.

Táncz

A n. támaszkodás szerin

tán

folyó é

megnyit

telettel k

fogolását.

Vidé

idei t a n

3-ág fog

Beir

d. e. 8 ó

Deb

2921

1892

Á

De

részéről

ros tula

1.

233 hol

évi nov

2.

szántó

1-től 6

3.

□ öl sz

lyó 189

4.

□ öl sz

1892. é

5.

les szin

6.

évi jan

7.

barakk

évi jan

8

fekvő

hold u

3 évre

9.

számu

1/10 □

1-től 6

1

hatvan

vetőkb

legelő

ben g

augus

nagy

hó 13

tandó

vevői

mellet

tesitte

kikiál

árver

ben 1

Táncziskola megnyitás!

A n. é. közönség b. pártfogására támaszkodva, a legújabb francia methodus szerint szervezett

táncziskolámat

folyó évi szeptember hó 12-én megnyitóm, — mely alkalommal tisztelettel kérem a n. é. közönség b. pártfogolását.

Vidéki elfoglaltságom folytán az ez idei tanfolyám csak december hó 3-áig fog tartani.

Beiratásokat mai naptól elfogadok d. e. 8 órától 10-ig; d. u. 2 órától 4-ig.

Debreczen, 1892. szept. hó.

Teljes tisztelettel:

ALFÖLDY KÁROLY,

táncztanító.

Péterfia-utca 980 sz.

2921

1892

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező

1. Kadarcsi fogadó a hozzá tartozó 233 hold és 1513 ööl földek f. 1892. évi november 1-től 6 évre.

2. Látóképi vendéglő 10 nyilas szántó és legelő földet 1893. évi január 1-től 6 évre.

3. Ludas csapszék 155 hold és 138 ööl szántó, kaszáló és legelő földek folyó 1892. évi november 1-től 6 évre.

4. Gugyori csapszék 98 hold és 202 ööl szántó kaszáló és legelő földek f. 1892. évi október 1-től 6 évre.

5. Nagyerdei Dobos pavillon és leveles szin 1893. évi Január 1-től 3 évre.

6. Halápi csapszék hat holddal 1893. évi január 1-től 3 évre.

7. Baromvásár tér melletti honvéd barakkbeli markotányos helyiség 1893. évi január 1-től 3 évre.

8. A Józsakert és a Nagyerdő közt fekvő Holcsi féle 2 és ²⁶⁹³/_{10,000} osztályozott hold ujosztású föld 1892. október 1-től 3 évre.

9. A várad utcái 3515 és 3562 számú ujsor házak mellett fekvő s ²¹⁸/₁₀ ööl pusztatelek f. 1892. évi október 1-től 6 évre; és végre:

10. A savós kuton, komlós kertben hatvanutcai tilalmasban, téglá és cserép vetőkben, a Hortobágy vizén tuli külső legelőn, az Ohaton és az ottani erdőségben gyakorolható v. dászati jog, f. 1892. augusztus 1-től 10 évre, a városháza nagy tanácstermében f. évi szeptember hó 13-ik napján délelőtt 8 órakor tartandó nyilvános árverésen a városi számvevői hivatalnál megtekinthető feltételek mellett, haszonbérbe fognak adni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesíttetnek, hogy a feltételekben látható kikiáltási árak 10 %-át bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1892. augusztus 29.

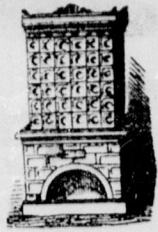
Városi tanács.

A legújabb és legjobb rendszerben

„KUPKE“ szabadalma szerint

— légfűtés alkalmazásával — készített hordozható (transportabel)

CSERÉP-KÁLYHÁK

különféle színben és minta szerint, megtekinthetők és megrendelhetők:

Lészai és Várady

vaskereskedő uraknál,

Piacz, a „Bika“ szállodával szemben.

Thieszen Hermann

Darabos-utca 988 számú ház.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, miként

kárpit (tapeta) raktáramat

a legújabb mintákkal dusan felszereltem s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legizlésesebb és legdivatosabb mintákkal szolgálhatok.

Ugy helybeli mint vidéki **tapetirozásokat** külföldről hozott és a legteljesebb szakismerettel bíró munkásokkal szerény föltételek mellett eszközölhetek.

Magamat szives jóindulatukba ajánlva vagyok tisztelettel:

THIESZEN HERMANN.

Férfi Chiffon ingek,

a hirneves Schrolli-féle Chiffonból,

1 frt. 90, 2 frt. 20, 2 frt. 60

Gallérok, kézelők, nyakkendők,

Harisnyák Kesztyük.

Napernyők esernyők

Kész mosó gyermek

ruhácskák.

BRASSÓI POSZTÓK,

Tricot, Peruvien és Doskin

Szabó Lajos fia

özégnél.

5676.

1802.

Pályázati hirdetmény.

H.-Hadház községben elhalálozás folytán megüresedett 500 frt. évi fizetés, 100 frt lakpénz javadalmazással ellátott és a szabályrendeletekben megállapított díjak szedhetésére jogosított jegyzői állásra pályázat nyitattik.

A választás f. évi Október hó 4-én fog H. Hadházon megtartatni.

A pályázni szándékozók felhivatnak hogy teljesen felszerelt kérvényeiket **f. é. okt. 2-ik napjának d. u. 5 óráig** annyival inkább beadják, mivel a később érkezett vagy nem kellően szerelt kérvények figyelmen kívül hagyatnak.

Debreczen, 1892. Szept. 4.

Ferenczy Elek
főszolgabíró.

A fogak észszerű ápolására kitünő készítmény

Salvator
Glycerin
Zahn-Creme

diszes tokban darabonként 30 kr. gyógyszerárakban, illatszer-raktárakban; valamint a Salvator-Stearin-gyertyák elárúsítási helyén.

Iroda: „Salvator“, Bécs I., Heidenschuss I.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni „Margit“-fürdő intézet férfi gőzfürdő osztályában folyó hó 15-től egy ügyes, szorgalmas és megbízható

férfi fodrász

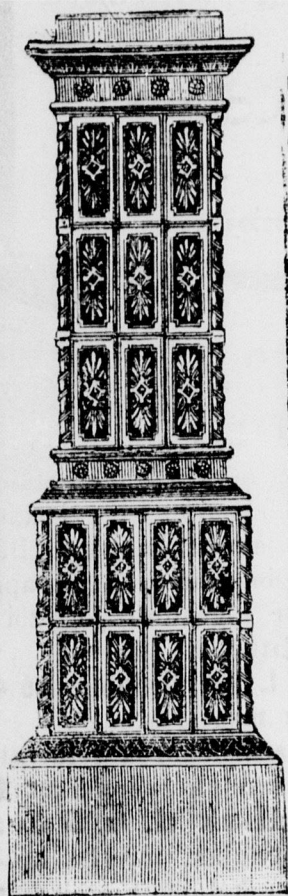
felvétetik, — pályázni óhajtoktól megkívántatik, hogy úgy a borotválásban, mint hajnyírásban, ollóval és géppel teljes jártassággal és ügyességgel bírjanak.

Bővebb felvilágosítást nyerhetnek a jelentkezők a Margit fürdő pénztáránál.

Legnagyobb agyag- és porcellánkályha-raktár

A VILÁGHIRŰ

BUDWEISI GYÁRTMÁNYBAN

legolcsóbb árak mellett

TÓTH GYULA

vas nagykereskedőnél

DEBRECZENBEN,

a városháza sarkán.

Ugyanitt megrendelhető a „Caligráf” amerikai írógép.
Árjegyzék ingyen, bérmentve.

Női ruhaszövetek Gyapju Voile-ok,

Mosó-Voile-ok, Batist, Zephir. Atlas-Satin.

Vásznak, kész fehérneműek.

Szőnyegek, függönyök,

ágy és asztalterítők,

Szabó Lajos fia i. czégnél.

Leszállított áruk az egész idény alatt.

D

Előfizetési

Me

A
nak ellen
hogy ch
polygl
bűnnek

Pe
mus n
kulturát
nemzeti
nak és
rezni.

A
sohasen
francia
szellem
ban a
fajszer
egység
német
világk
angol

M
a tulh
kellec
kálta
az a
nélkül

A „I

mikor
jó szív
oly eg
zárdál
man l
jött h
előzék
tásait
kes u
megs
kezet
a min
el leh

viszo
láncz

mijöl
nyeim
egy
jába
dalos
gáns